

Oponentský posudek na bakalářskou práci Anny Zitové *Jazyk české soukromé korespondence v období humanismu*

Hodnocená práce zkoumá osm dopisů z Archivu Matouše Konečného z let 1611-1618 s cílem „popsat výskyt, formu a funkci těch jazykových jevů, které nesou příznak vyššího či nižšího stylu“ (cit. z abstraktu práce). Senzační „nález století“, jak je objevení archivu posledního mladoboleslavského biskupa jednoty bratrské také označováno, byl a jistě bude předmětem zkoumání v rámci grantových a jiných projektů. Je mimořádně žádoucí, aby se na zhodnocení nalezených materiálů podíleli i kompetentní lingvisté. S potěšením mohu konstatovat, že diplomatka plně prokázala, že k takovým odborníkům patří. V bakalářské práci navázala na svou starší písemnou práci z jazyka (1. cyklus) pod vedením dr. A. Fidlerové – tuto práci měl oponent k dispozici z Muzea Mladoboleslava – a přispěla na vybraném vzorku pečlivým jazykovým rozbořem a z něj adekvátně vyvozenými závěry k potřebnému zhodnocení nálezů. Práce je psána promyšleně, přesně a jen s minimem překlepů.

Ke stránce formální nemám žádné závažnější výtky, jen drobná upozornění. U prohlášení v úvodu chybí podpis, několik překlepů se vyskytuje v anglickém abstraktu (*correpondence, This manuscripts, futher*, nezobrazený apostrof u *writer's*; *correpondence a centrury* v klíčových slovech), ve vlastním textu práce jen velmi málo (*krátce na to > nato /s. 4/, si osvojili si /5/, listáře se překládali /6/, stylistických /6/, požívání > -ím /7/, čárka za adresátův návrh a před a stěžuje si /9/, podobou > podobnou /9/, nadbytečná tečka za *et* /17, 18/, rozsypaná sazba u *sandyon* na s. 42, nadbytečná závorka na s. 42, chybějící čárka před *doloženou* /43/, *již > jejíž* /70/, volný přívlastek *jednající... záležitostech* /80/, chybějící čárka před *či* /89/, *spřezce > spřežce* /89/, *faktory ovlivnili* /92/, několik drobných nedostatků v seznamu použité literatury, zejm. chybějící bibliografické údaje u Příruční mluvnice češtiny; typ 6. - 10. /např. s. 71/ s nadbytečnými mezerami). Obvyklejší termín je snad *pobočná slabika* místo *pomocná* (s. 14).*

Také ke stránce obsahové můžu předložit jen dílčí návrhy drobných úprav. Nejsm si jist, zda Kralická bible už v době svého vzniku představovala vzor jazykové vytříbenosti (s. 13 s odkazem na Havránka; jeho formulace se ale týká jen hláskosloví). Na s. 43 u měkkého typu *ke stodoli* by bylo třeba doplnit, že se týká nejen slov v nominativu zakončených na foném /s, z, l/, ale spíše s kořenem končícím na /s, z, l/ - srov. *stodola, škola, koza* aj. (na východní Moravě by byla signalizována tvrdost sklonění zachovalým *l*). Místo formulace *Koherenci textu na formální rovině* (s. 69) navrhuji *Kohezi textu*. U úženi *é > í/ý* (s. 13 aj.) doporučuji tradiční *é > í*, neboť v době provedení změny šlo už o jeden foném /i/. Na s. 73 u *jakž vejš dotčeno stojí* nepovažuji za vyloučenou ani interpretaci s větou relativní. Myslím, že jen jeden ze tří příkladů (s. 82) etymologické figury je příznačný pro biblický styl, a to *proměnou se proměnil*. Za úvahu by stálo zúžení příliš obecného názvu práce.

Všechna tato doporučení jsou jen dílčí a v žádném případě nemají zastínit vysokou myšlenkovou a stylizační úroveň práce. Vysoce oceňuji prostudování a aplikaci paleografické literatury, dobrou formulaci hypotéz a proces jejich ověřování a přehledný způsob prezentace statistických výsledků, mj. s pomocí tabulek a grafů. Rozsahem (97 stran a dvě nečíslované přílohy) i hloubkou analýzy hodnocená práce podle mého názoru vysoce převyšuje požadovaný standard. Velmi rád ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

Otázky k obhajobě:

1. V souvislosti s hodnocením inkongruentních přechodníků (s. 13-14) bych se chtěl zeptat, jak by autorka hodnotila po stylistické stránce inkongruentní (absolutní relativum) *jenž* v Kralické bibli.

2. Forma *lonský* místo dnešního *loňský* (s. 44): jak si autorka vysvětluje tuto podobu, jsou i podobné příklady?

3. Autorka usuzuje v některých případech na syntaktickou expresivitu (s. 71 – zkrácení souvětí ve střední části). Jsou i další případy v syntaxi dopisů, které by bylo možno označit za expresivní?

4. Jak si autorka vysvětluje zjištění, že fonologické a morfologické rysy nižšího stylu se vyskytují ve Slav2, vzorného co do syntaxe vyššího stylu?

Praha 2. 9. 2011

PhDr. Robert Dittmann, Ph.D.